

Dankzij de waterleiding zou Rotterdam de beschikking krijgen over een grote hoeveelheid schoon water waarmee de grachten, de sloten en de riolen regelmatig flink konden worden gespoeld. Het waterspaarbekken en de waterleiding werden op de eerste plaats voor dat doel aangelegd. Dat de waterleiding ook bruikbaar was voor het aanvoeren van vers drinkwater zag men aanvankelijk als niet meer dan een prettige bijkomstigheid. Directeur van Gemeentewerken Scholten gaf grif toe dat het Rotterdamse drinkwater 'veelal in een walgelijken toestand' verkeerde én dat men het eigenlijk alleen nog dronk dankzij 'de alvermogende kracht der gewoonte'. Ook uit een oogpunt van gezondheid zou de aanvoer van vers water in een behoefte voorzien. Daarnaast had de Hamburgse ervaring geleerd dat door de aanvoer van water ook de brandveiligheid werd verhoogd en dat de verzekeringspremies daardoor omlaag konden. De 'gelegenheid tot besproeiing der straten in den zomer, tot reiniging in den winter' was in Hamburg verbeterd én goedkoper geworden, en de stad en haar bewoners beschikten voortaan over 'een kracht accumulator ... die zij tot alle doeleinden des noodts dienstbaar kunnen maken'.²⁹⁾

Kortom, als het drinkwater niet meer uit de sloten maar uit de Maas kwam, dan zou dat een zegening zijn voor Rotterdam. Maar daar was het Scholten niet op de eerste plaats om te doen. De waterleiding werd eerst en vooral aangelegd om de riolen te spoelen en de maatregel werd door Scholten hoofdzakelijk gepropageerd ter verbetering van het rioolstelsel. Het 'versch-water-aanvoerriool' dat in 1861 in de Kipstraat werd gelegd, vervulde een vergelijkbare functie.³⁰⁾

Het doet wat vreemd aan om te horen dat drinkwater bij de oprichting van de Rotterdamse Drinkwaterleiding een bijrol speelde. We weten inmiddels dat door het verstrekken van zuiver drinkwater menige epidemie in de kiem kan worden gesmoord. Maar zo dacht men er in de jaren zestig van de vorige eeuw niet over. De Engelsman John Snow, die in 1854 vaststelde dat cholera wordt veroorzaakt door besmet water, kon in Nederland op heel weinig bijval rekenen. Volgens Houwaart werd Snows ontdekking pas vijftien jaar na dato door de Nederlandse hygiënisten onderschreven en dan nog maar ten dele.³¹⁾

De overtuiging dat besmettelijke ziekten veroorzaakt werden door schadelijke dampen was tot ver in de negentiende eeuw de heersende opvatting. Als de negentiende-eeuwse gemeentelijke overheid al een beleid op het vlak van de volksgezondheid had,